

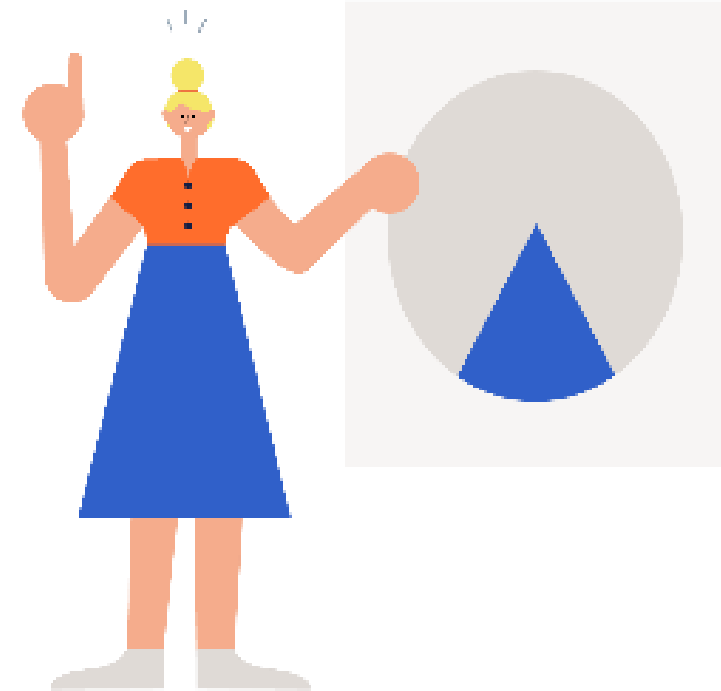
Kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyön tietopohjan muodostaminen ja sen hyödyntäminen

Materiaali strategisen yhteistyön tueksi

Helmikuu 2026

Sisältö

- Johdanto
- Tietopohja osana strategista yhteistyötä
- Yhteistyön tietosisältöjä
- Yhteisen tilannekuvan muodostaminen
- LIITTEET

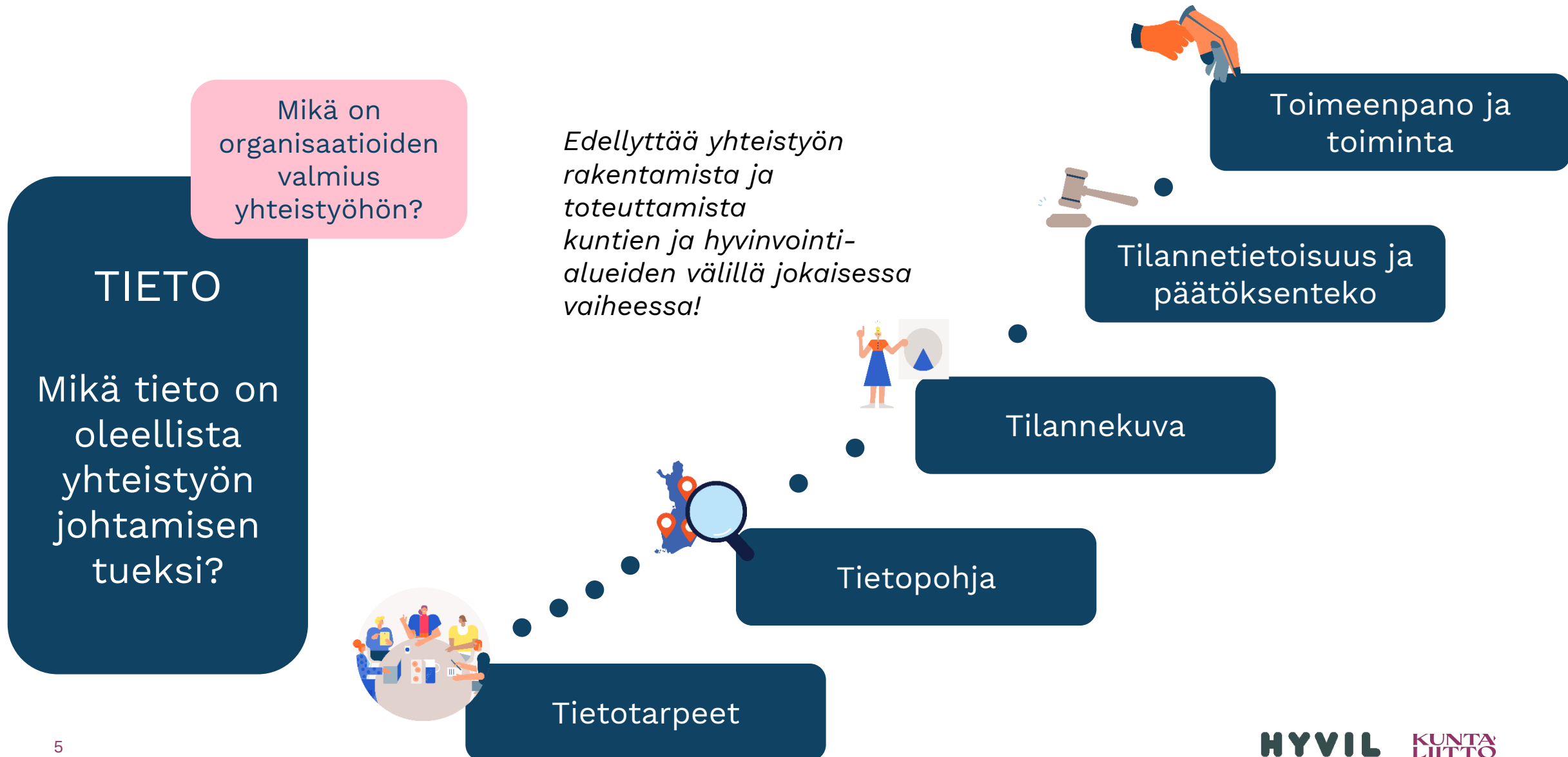
Johdanto

- Kuntien ja hyvinvointialueiden strateginen yhteistyö on edennyt alkuvuosien aikana hitaasti. Haasteita aiheuttaa mm. yhteisen tietopohjan ja tilannekuvan puute*, jonka vuoksi myös tiedolla johtamisessa on haasteita.
- Oleellisen tiedon määrittelyä ja sitä kautta syntyvää yhteistä tilannekuvaa voidaan pitää keskeisenä osana yhteistyön lähtökohtia. Yhteisiä painopisteitä, tavoitteita ja toimenpiteitä muodostettaessa on tunnettava aluetta ja sen asukkaita koskevat ilmiöt, kehityssuunnat ja esille nousevat tarpeet. Johdon on myös tärkeää käydä näistä keskustelua.
- Tämä materiaali on laadittu kuntien ja hyvinvointialueiden strategisen yhteistyön tueksi, erityisesti johdon välisen yhteistyön edistämiseksi. Materiaalia voivat kuitenkin hyödyntää kaikki kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyön parissa työskentelevät. Materiaali täydentää aiempaa ”Kuntien ja hyvinvointialueiden strateginen yhteistyö” –julkaisua.
- Materiaali on laadittu osana kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyö ja yhdyspinnat –projektia, jota rahoittaa Kuntaliitto, Hyvil ja sosiaali- ja terveysministeriö.

Millaista tietoa tarvitsemme strategiseen yhteistyöhön ja sen johtamiseen?

- Kuntien ja hyvinvointialueiden johdon yhteisen tilannekuvan tulee muodostua keskeisiin yhteistyön osa-alueisiin liittyvistä tiedoista.
- Keskeisiä yhteistyön osa-alueita ovat mm.:
 - Alueen elinvoima ja työllisyys
 - Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
 - Palveluverkko, maankäyttö ja asuminen
 - Sivistys- ja sote-palveluiden yhdyspinnat
 - Varautuminen ja turvallisuus
- Näihin liittyen keskeisiä tietoja ovat mm.:
 - talous-, väestökehitys-, elinvoima-, toimintaympäristö-, ennakointi- sekä muut tarvittavat indikaattorit
 - nykytilatieto alueen palveluista ja toiminnoista
 - skenaariomallit ja ennusteet sekä riski- ja uhka-analyysitieto sekä jatkuvuuden varmistaminen

Tiedon hyödyntämisen yhteistyö

Tietotarpeiden tunnistaminen ja kokoaminen johtamisen eri tasoilla ja toimijuuksittain

Poliittisen päätöksenteon toimijoiden tietotarpeet

Aluehallituksen ja kuntien hallitusten tietotarpeet

Aluevaltuuston ja kuntien valtuustojen tietotarpeet sujuvan ja vaikuttavan päätöksenteon pohjaksi

Tietotarpeet toimielinten tilannekuvan ylläpitämiseksi, tiedonvaihdon turvaamiseksi, päätösten vaikutusten arvioimiseksi, strategisen kumppanuuden vahvistamiseksi

Johtoryhmätason työskentelyn tietotarpeet

Kuntien ja hyvinvointialueen johtoryhmien tietotarpeet strategisen kumppanuuden mahdollistamiseksi

Tiedonvaihdon tarpeet, tietotarpeet yhteistyön ja kumppanuuden johtamiseksi

Tietotarpeet tilannekuvan muodostamiseksi sekä yhteistyön johtamisen eri näkökulmista

Toimialajohdon tietotarpeet

Toimialakohtaiset tietotarpeet kunta-hva jaettujen tavoitteiden johtamisen näkökulmasta

Vastuualue- ja toimialakohtaiset tietotarpeet yhdyspinnoille asettuvan toiminnan johtamiseksi

Tietotarpeet esim. jaettujen tavoitteiden, yhteistyön kehittämisen näkökulmasta

Monialainen ilmiöpohjainen yhteistyö

Yhteisen tietopohjan määrittely

- Olennaista on se, että kunnilla ja hyvinvointialueella on jaettu näkemys siitä, mikä on oleellista tietoa strategisen yhteistyön ja sen johtamisen kannalta. *Onko tietopohjan osalta yhteinen intressi vai eroavatko tarpeet? Löydetäänkö yhteiset nimittäjät?*
- Tärkeää on, että kuntien ja hyvinvointialueen tarpeita tarkastellaan ja sovitetaan yhteen huomioiden mm. tietotarpeet, järjestelmätarpeet ja yhteistyön kehittämisen tarpeet. *Yhteinen prosessi mahdollistaa sen, että tietoa myös hyödynnetään toiminnassa ja siitä seuraa toimenpiteitä.*
- Selkeä vastuunjako tukee oleellisen tiedon määrittelyä
 - Ylin viranhaltijajohto ja poliittinen johto vastaavat menettelyistä, niihin liittyvien tarpeiden tunnistamisesta sekä päätöksenteon prosessista.
- Tietotarpeiden tunnistaminen ja kokoaminen johtamisen eri tasoilla:
 - poliittisen päätöksenteon tietotarpeet
 - johtoryhmätasoiseen työskentelyyn liittyvät tietotarpeet
 - toimialakohtaiset tietotarpeet yhdyspintojen johtamiseksi ja täytäntöön panossa.

Miten voimme hyödyntää tietoa?

- **Yhteistyön johtamisen ja tavoitteiden asetannan tukena**
- Kuntien ja hyvinvointialueiden oman toiminnan kehittämisessä

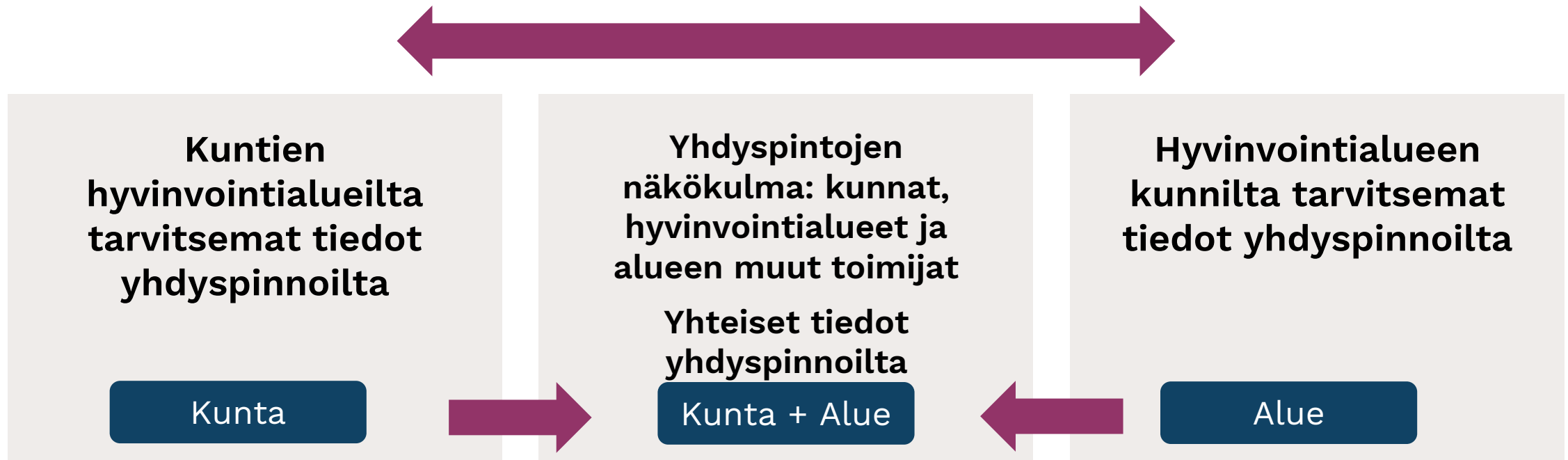
Kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyössä:

- Päätöksenteon pohjana
- Taloudellisen ja vaikuttavan toiminnan apuna
- Palveluiden järjestämiseen liittyvien päätösten ja palveluverkkoratkaisujen tukena
- Suunnitelmien laadinnassa ja seurannassa
- Tietovajeiden tunnistamisessa
- Onnistumisten ja haasteiden tunnistamisessa
- Toiminnan muutoksen aikaan saamisessa

Yhteistyörakenteet vaihtelevat alueittain – tietojohtamisen prosessit tulee sovittaa osaksi olemassa olevia rakenteita ja toimintaa.

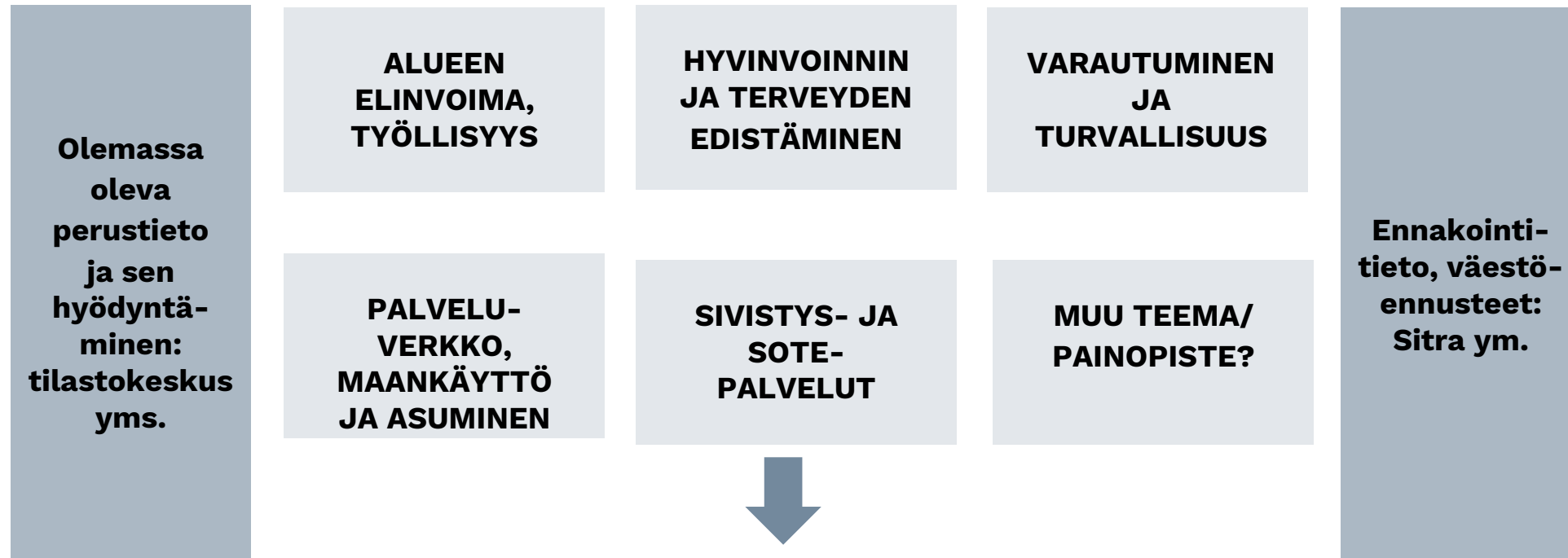
Yhteistyön tietosisältöjä

Tiedolla johtaminen pitkän aikavälin yhteistyössä

Tarvittava tietopohja riippuu alueilla valituista yhteistyön osa-alueista: esimerkkikokonaisuus teemoista

- Tilastotieto ja indikaattorit
- Tutkimustieto
- Kokemustieto
- Muu tieto

Perustiedot teemoista johdon yhteistyöhön –
ilmiöiden tunnistaminen ja yhteinen keskustelu –
toiminnan suuntaaminen

Strategisen yhteistyön taustatietoja

Tietoa toimintaympäristöstä

- Kansallisen ja alueellisen toimintaympäristön tila ja analyysit, kuten:
 - Väestötieto
 - Paikkatieto
 - Taloudellista tilannetta koskeva tieto: aluetalous, organisaatioiden taloudellinen tilanne
 - Infrastruktuuria koskeva tieto
 - Kestävää kehitystä koskeva tieto
 - Kokonaisturvallisuutta koskeva tieto
 - Muu aluekehitystieto
- Edellisiin liittyen riskejä ja uhkia koskeva analyysitieto

Tietoa ennakkoinnin tueksi

- Muutostekijät ja -ilmiöt sekä megatrendit
- Kehityssuunnat ja niihin vaikuttavat tekijät
- Myönteisen kehityksen esteet ja mahdollistajat
- Alueen toimijoiden strategia- ja visiotyön materiaalit

Organisaatioiden nykytilaa ja palveluita koskeva tieto.

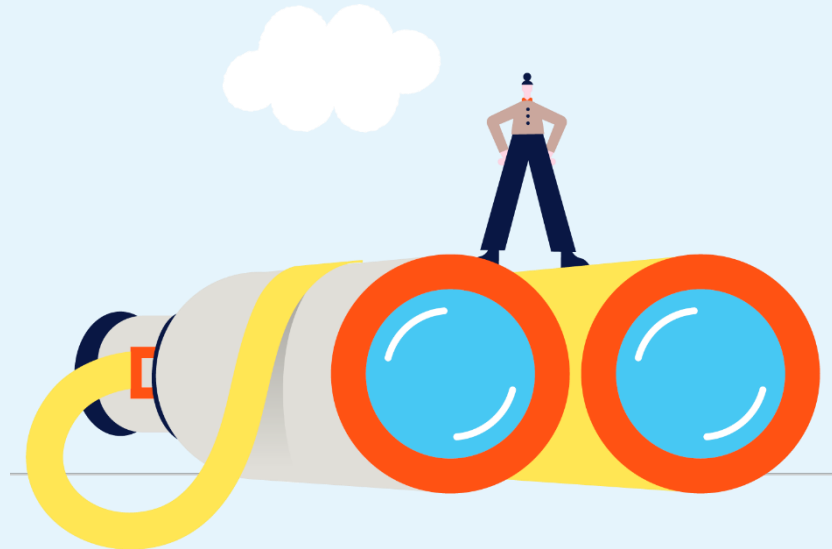
*Käydään läpi teemoittain dioilla 16-20.

Esimerkkejä toimintaympäristötiedon tietolähteistä

- Tilastokeskuksen tietokannat ja indikaattorit: [Tilastotietokannat | Tilastokeskus](#) , myös postinumerotarkastelu hyödynnettävissä
- Digi- ja väestötietovirasto: [Palvelutietovaranto | Digi- ja väestötietovirasto | Digi- ja väestötietovirasto](#)
- Maanmittauslaitos pohjamateriaalit, paikkatietotarkastelu: [Kartat ja paikkatieto | Maanmittauslaitos](#)
- Paavo tietokanta (Postinumeroalueittainen avoin tieto): [PxWeb - Valitse taulukko](#)
- Maaseutuindikaattorit tietokanta: [PxWeb - Valitse taulukko](#)
- Kuntien avainluvut: https://pxdata.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/Kuntien_avainluvut/
- Sotkanet: Väestön hyvinvointia ja terveyttä koskevia tietoja, myös sote-palvelujen saatavuuteen viittaavia mittareita: [Etusivu - Sotkanet.fi, Tilasto- ja indikaattoripankki](#)
- Hyvinvointialueiden tilannekuvat: <https://stm.fi/hyvinvointialueet>
- Hyvinvointialueet: <https://thl.fi/aiheet/sote-palvelujen-johtaminen/arviointi-ja-seuranta/johdon-strateginen-tilannekuva> sekä [Seurannan, arvioinnin ja ohjauksen ydintiedot -raportointi \(SAO\) – THL](#)
- <https://www.kuntaliitto.fi/hyvinvointi-ja-sivistys/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistaminen/hyvinvointi-indikaattori>
- Liikenneverkon tilannekuva: [Liikennejärjestelmäänalyysin sisällöt | Tieto Traficom](#)
- Valtiokonttorin taloustieto: www.tutkihallintoa.fi
- Tilastokeskus: Tutkimus ja kehittämisrahoitus valtion talousarviossa <https://stat.fi/tilasto/tkker>
- Kelan tietotarjotin: [Etusivu | Kelan tietotarjotin](#)
- THL:n arvio sosiaalihuollon asiakasmääristä [Arbetsbok: Seurantarekisteri](#)

Esimerkkejä ennakointitiedon tietolähteistä

- Sitra: <https://www.sitra.fi/teemat/ennakointi/>
- Kansallisen ennakointiverkoston materiaalit (osin samaa kuin Sitran tuottama tieto): <https://www.foresight.fi/>
- Opetushallitus: <https://www.oph.fi/fi/tietoaineistot-ja-analyysit/ennakointi>
- VNK tulevaisuusselonteko ja sen strateginen toimintaympäristöanalyysi: [Tulevaisuusselonteko – Valtioneuvosto](#)
- MDI:n väestötietoennusteet: [Väestöennuste – MDI](#)

1. Alueen elinvoiman ja työllisyyden edistämisen yhteistyötä tukeva tieto

Toimintaympäristötieto ja ennakointitieto mm.:

- Alueelliset toimintaympäristön analyysit, aluekehitystieto ja yritysten toimintaympäristötieto
- Väestökehitystieto
- Oppilaitosten koulutustarjonta
- Arvio elinvoiman riskeistä ja mahdollisuuksista sekä muutosilmiöiden ennakointi

- Tilastotieto ja indikaattorit
- Tutkimustieto
- Kokemustieto
- Muu tieto

Hyvinvointialueen tieto yhteistyöhön

- Hyvinvointialueen volyymit ja osaamistarve
- Hyvinvointialueen palvelut, joilla on vaikutusta elinvoiman edistämiseen

Kuntien tieto yhteistyöhön

- Kuntien ja työllisyysalueiden toimintaa ja palveluita koskevat/niistä nousevat tiedot

Yhteistyötä koskeva tieto

- Alueen elinvoiman ja työllisyyden edistämisen yhteistyön toimivuutta ja organisaatioiden yhteistyökykyä koskeva tieto

Hyödynnettäviä tietolähteitä:

- Tilastokeskus: mm. alueellinen yritystoimintatilasto <https://stat.fi/tilasto/alyr>
- TEM: Maakuntien tilanne- ja kehityskuvat <https://tem.fi/aluekehityksen-seuranta-ja-ennakointi>
- Kelan tilastot alueittain: <https://tietotarjotin.fi/etusivu> (opiskelijatilastot, etuudet työttömyyteen liittyen, toimeentulotuki)
- Migri: <https://migri.fi/etusivu>
- KEHA:n katsaukset <https://www.keha-keskus.fi/> ja mm. työnvälitystilasto: <https://www.tyonvalitystilasto.fi/> ja <https://www.tyollisyyskatsaus.fi/>
- Kototietokanta: [Kototietokanta kertoo maahanmuuttajaväestöstä Suomessa | Kotoutuminen](#)
- EVP-Indeksi: [EVP-indeksi - MDI](#)
- Koulutustilastot (tilastokeskus) ja opetushallitus: <https://www.oph.fi/fi/tietoaineistot-ja-analyysit/tilastot>
- [Osaamispolku](#)

Maakunnan liiton, työllisyysalueiden, alueen oppilaitosten, KEHA:n ja elinvoimakeskusten rooli tiedon kokoajana, hyödyntäminen.

2. Alueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyötä tukeva tieto

Toimintaympäristötieto ja ennakointitieto mm.:

- Väestökehitystieto
- Tilastotieto väestön terveyden ja hyvinvoinnin kehityksestä
- Arvio väestön hyvinvointiin ja terveyteen vaikuttavista toimintaympäristön muutoksista ja kehityskuluista: riskit ja mahdollisuudet

- Tilastotieto ja indikaattorit
- Tutkimustieto
- Kokemustieto
- Muu tieto

Hyvinvointialueen tieto yhteistyöhön

- Nousevat palvelutarpeet hyvinvointialueilta ja tunnistetut ilmiöt, hyvinvointikertomus, asukas- ja asiakaskyselyiden tulokset

Kuntien tieto yhteistyöhön

- Kunnassa tunnistetut ilmiöt, hyvinvointikertomus ja kuntalaiskyselyt

Yhteistyötä koskeva tieto

- Yhteistyössä ja mm. hyte-neuvotteluissa esiin nousseet ja sovitut asiat sekä yhteistyörakenteisiin liittyvä tieto

Hyödynnettäviä tietolähteitä:

- Vähimmäistietosisältö (luonnos [Hyvinvointikertomusten vähimmäistietosisältö - THL](#))
- Sotkanet: [Tulostaulukko - Sotkanet.fi](#), [Tilasto- ja indikaattoripankki](#)
- Hyte-kertoimen indikaattorit sekä kunnissa että hyvinvointialueilla
 - [HYTE-kerroin – kannustin kunnille - THL](#)
 - [HYTE-kerroin - kannustin hyvinvointialueille - THL](#)
 - [Tilastohaku - Sotkanet.fi, Tilasto- ja indikaattoripankki](#)
- HVA tilannekuvat: <https://stm.fi/hyvinvointialueet>
- Alueelliset palvelutarjottimet esim. Tarmoa: [Tarmoa - hyvinvointia arkeen](#) Lähellä: [Lähellä.fi](#) tms.

Hyvinvointialueen HYTE-vastuutahon ja kuntien HYTE-vastuutahojen rooli tiedon kokoajana, usein alueelliset HYTE-verkostot/työryhmät

3. Varautumisen ja turvallisuuden yhteistyötä tukeva tieto

Toimintaympäristötieto ja ennakointitieto:

- Kansallinen toimintaympäristön tila ja analyysit, sisäisen turvallisuuden tila, huomioiden tiedon monialaisuus
- Alueelliset ja paikalliset toimintaympäristön analyysit (ml. YTA toimintaympäristö)
- Arvio alueen riskeistä, uhista ja niiden vaikutuksista (riski- ja toimintaympäristöanalyysit)
- Turvallisuuden tilaa kuvaavat indikaattorit, tutkimustieto, kehitystrendit sekä ajantasaisen (dynaamisen) seurannan tiedot ja ilmiöt

- Tilastotieto
- Raportit ja analyysit
- Tutkimustieto
- Muu tieto

Hyvinvointialueen tieto yhteistyöhön

- Tieto hyvinvointialueen palveluiden, valmiuden, toimitilojen, huoltovarmuuden, materiaalsen varautumisen sekä kriittisten toimintojen tilasta

Kuntien tieto yhteistyöhön

- Arvio väestön toimintakyvyn, henkisen kriisinkestävyyden ja puolustuskyvyn tilasta sekä tieto kunnan palveluiden, valmiuden, toimitilojen, infrastruktuurin ja huoltovarmuuden, materiaalsen varautumisen sekä kriittisten toimintojen tilasta

Yhteistyötä koskeva tieto

- Tieto valmiussuunnitelmien tasosta, tarkkuudesta ja ajantasaisuudesta sekä varautumisen yhteistyön ja jatkuvuudenhallinnan tilasta (ml. sopimusperusteinen)
- Valmiusharjoitusten antama tieto yhteistyön toimivuudesta
- Tieto kehittämistarpeista.
- Lainsäädännön sisällöt liittyen varautumiseen ja turvallisuuteen

Hyödynnettäviä tietolähteitä:

- Sisäisen turvallisuuden selonteko: <https://intermin.fi/ministerio/sisaisen-turvallisuuden-selonteko>
- VN Tulevaisuusselonteon strateginen [toimintaympäristöanalyysi](https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165940): <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165940>
- Kansalliset ja alueelliset riskiarviot: <https://intermin.fi/pelastustoimi/varautuminen/kansallinen-riskiarvio>
- Sähköverkon tila: <https://www.fingrid.fi/sahkomarkkinat/sahkojarjestelman-tila/kayttohairiot/>
- Rikos ja pakkokeinotilastot: [Rikos- ja pakkokeinotilasto](#) | Tilastokeskus

Kokonaisturvallisuuden päämäärää kohti pääsemme vain yhdessä intressejä ja tavoitteita yhteensovittamalla! Kriittisen tiedon suojaaminen on välttämätöntä.

4. Palveluverkkoa, maankäyttöä ja asumista koskevaa yhteistyötä tukeva tieto

- Tilastotieto ja indikaattorit
- Tutkimustieto
- Kokemustieto
- Muu tieto

Toimintaympäristötieto ja ennakointitieto:

- Valtakunnalliset ja alueelliset toimintaympäristön analyysit
- Väestökehitystieto
- Valtakunnallinen maankäytön ja asumisen kehityksen nykytila

Hyvinvointialueen tieto yhteistyöhön

- Alueen maankäytön ja asumisen tila sekä kehityssuunnat
- Palveluverkkotieto ja -suunnitelmat sekä palveluasumisen tarpeet
- Hyvinvointialueen maankäytön ja asumisen indikaattorit, tilastot ja raportit
- Alueen asukkaiden palautetieto, kysely ja tutkimustieto

Kuntien tieto yhteistyöhön

- Kuntien maankäytön ja asumisen tila sekä kehityssuunnat
- Kaavatieto
- Kuntien maankäytön ja asumisen indikaattorit, tilastot ja raportit
- Kuntalaisten palautetieto, kysely- ja tutkimustieto

Yhteistyötä koskeva tieto

- Olemassa olevat yhteistyörakenteet, nykyinen palveluverkko ja suunnitelmat, kiinteistöjen vuokratilanne, toimitilat, maakunnallinen aluesuunnittelu

Hyödynnettäviä tietolähteitä:

- TEM: Maakuntien tilanne- ja kehityskuvat <https://tem.fi/aluekehityksen-seuranta-ja-ennakointi>
- Liikenneverkon tilannekuva: [Liikennejärjestelmäanalyysin sisällöt | Tieto Traficom](#)
- Traficom tilastot esim. [viestintäverkkojen tilannekuva](#)
- Rakennetun ympäristön tieto: [Ryhti - Rakennetun ympäristön tietojärjestelmä](#)*
- Pellervon taloudellinen tutkimuskeskus: [Asuminen - PTT](#)
- Tilastokeskus: [Asuminen ja rakentaminen | Tilastokeskus](#)
- Ympäristöministeriö: [Valtakunnallinen alueiden eriytyminen : Artikkelikokoelma nykytilasta ja tulevaisuudesta](#)

Kuntien ja hyvinvointialueiden kyvykkyyksissä ja osaamisessa on eroja tiedon hyödyntämisessä. Talous asettaa osaltaan reunaehdot palveluiden toteutukselle, mutta samalla aihealueeseen liittyvät ratkaisut määrittelevät taloudellista liikkumavaraa.

5. Alueen sivistys- ja sote-palvelujen strategista yhteistyötä tukeva tieto

- Tilastotieto ja indikaattorit
- Tutkimustieto
- Kokemustieto
- Muu tieto

Toimintaympäristötieto ja ennakointitieto, mm.:

- Väestötieto ja väestötietoennusteet
- Tiedot oppilaista/opiskelijoista, volyymeista, koulutusten järjestäjistä, oppilaitosverkosta sekä liikkuvuuksista ja koulutuksiin hakeutumisista
- Vapaa-aikapalvelujen ja vapaan sivistystyön tarjonta

Hyvinvointialueen tieto yhteistyöhön

- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, sis. alueellinen opiskeluhoollon suunnitelma
- Alueelliset tiedot kouluterveyskyselystä
- Sote-palveluita koskevat tiedot: Kouluterveydenhuolto, tiedot opiskeluhoollon palveluista

Kuntien tieto yhteistyöhön

- Opetussuunnitelman perusteet ja varhaiskasvatussuunnitelmat
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, sis. opiskeluhoollon suunnitelma
- Kouluterveyskyselyn tulokset, kuntien nostot

Yhteistyötä koskeva tieto

- Olemassa olevat rakenteet: työryhmät ja foorumit
- Yhteistyön toimivuus

NYKYTILATIE TO

Hyödynnettäviä tietolähteitä:

- Sotkanetin tilastot ja indikaattorit: [Etusivu - Sotkanet.fi](#), [Tilasto- ja indikaattoripankki](#)
- THL:n kouluterveyskysely: [Kouluterveyskysely - THL](#)
- Teaviisari: [Etusivu - TEAviisari - Terveystietojärjestelmä](#)
- Opetushallitus, Vipunen: [Tilastopalvelu Vipunen | Opetushallitus](#)
- [Osaamispolku](#)
- Nuorisotilastot <https://nuorisotilastot.fi/>
- Alueelliset palvelutarjottimet esim. Tarmoa: [Tarmoa - hyvinvointia arkeen](#) Lähellä: [Lähellä.fi](#)
- [LIPAS - Liikuntapaikat](#)
- Kuntavirveli <https://www.jamk.fi/fi/projekti/kunta-virveli>
- Rajattomasti liikuntatietoa <https://www.liiku.fi/yhteisty%C3%B6/rajattomasti-liikuntaa-kumppanuusverkosto/rajattomasti-liikunta...>
- [Kulttuurialan tilastot - Taide ja Kulttuuri](#)

Tietoa on runsaasti saatavissa, mutta sen hyödyntäminen toimenpiteiksi edellyttää hyvää johtamista!

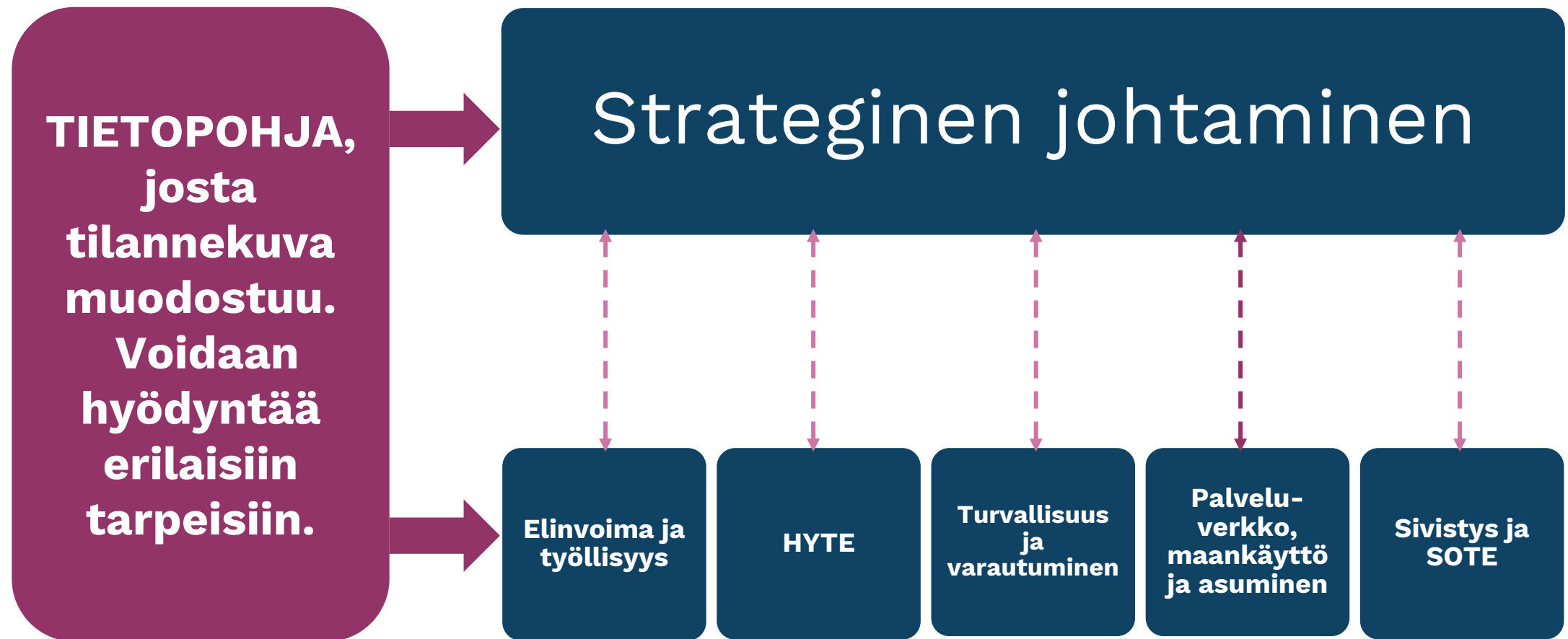
Yhteisen tilannekuvan muodostaminen

Yhteisen tietopohjan kautta kohti yhteistä tilannekuvaa

- Yhteinen tietopohja sekä siitä muodostettava jaettu tilannekuva mahdollistavat vaikuttavamman strategisen kumppanuuden.
- Yhteisen tilannekuvan avulla voidaan johtaa yhteistyötä ja eri yhdyspinnoille asettuvaa toimintaa kokonaisuutena valittuun suuntaan, pistemäisyyden ja satunnaisuuden sijaan.

Yhteistä tilannekuvaa hyödynnetään johtamisen tukena

Yhteinen tilannekuva lisää tilannetietoisuutta

Tilannekuva

Tilannetietoisuus

- Koottu kuvaus esim.
 - vallitsevista olosuhteista,
 - käsillä olevan tilanteen synnyttäneistä tapahtumista,
 - tilannetta koskevista taustatiedoista,
 - tilanteen kehittymistä koskevista arvioista sekä
 - eri toimijoiden toimintavalmiuksista.
 - Tarvitaan mm. päätöksenteon tueksi.
 - Tilannekuvaa voidaan muodostaa ja hyödyntää monenlaisiin tarkoituksiin.
- Esim. johdon, päättäjien ja heidän esikuntansa päätöksiä varten tarvitsema ymmärrys tapahtuneista asioista,
 - vallitsevaan tilanteeseen vaikuttaneista olosuhteista,
 - eri osapuolten tavoitteista ja tapahtumien mahdollisista kehitysvaihtoehtoista.
 - **Tilannetietoisuus perustuu tilannekuvaan.**

Vältä sudenkuopat!

Tunnistettuja haasteita kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyössä, tiedon hyödyntämisen osalta:

- Tietoa on paljon, mutta ei ole yhdessä tunnistettu mikä on olennaista tietoa.
- Asioista puhutaan monilla käsitteillä – on tärkeää varmistaa, että käsitteet ymmärretään samalla tavalla
- Toimija- ja yhdyspintakohtaisessa tiedonsaannissa on haasteita, kaikkea tarvittavaa tietoa ei ole saatavilla
- Tieto on vanhentunutta (indikaattorit) tai hitaasti päivittyvää
- Tiedon tuottamisella on aina kustannus, olennaista on miettiä hyödyt suhteessa kustannuksiin
- Intressit voivat olla erilaiset
- Yhteinen tiedon hyödyntäminen edellyttää luottamusta – missä mennään yhteistyössä?

Strategisen johtamisen tehtäviä ja vastuita eri vaiheissa

 Kuntien ja hyvinvointialueen johdon yhteinen työskentely (vaiheet 1-2, 4 ja 6)

 Johtajien toiminta omassa organisaatiossa (vaiheet 3 ja 5)

Yhteisen tilannekuvan muodostaminen – kysymyksiä yhteiseen työskentelyyn

- Mitkä ovat yhteistyön keskeiset osa-alueet?
- Mikä on oleellista tietoa yhteistyön johtamisen tueksi?
- Millaista perustietoa eri toimijoilla on olemassa?
- Millaisia jaettuja tietotarpeita on yhteistyön eri osapuolilla?
- Mistä tietolähteistä tietoa on saatavilla yhteisiin tietotarpeisiin vastaamiseksi?
- Millaiset yhteistyörakenteet on olemassa ja hyödynnettävissä tilannekuvan muodostamisessa?
- Kuka ja ketkä kokoavat tietoa organisaatioissa ja/tai yhteistyönä eri teemojen osalta? Mitkä ovat resurssit?
- Millaisia valintoja teemme?
- Miten priorisoimme tietoa?
- Millaisia rajoituksia teemme tiedon hyödyntämisen osalta?

- Miten tuotamme johtopäätöksiä yhdessä?
- Millaisen painopisteitä ja tavoitteita tiedon pohjalta valitsemme?
- Onko joku painopisteistä kriittisempi tai kiireellisempi kuin joku toinen?
- Miten viemme asioita käytäntöön yhdessä ja eri organisaatioiden osalta?
- Onko tilannekuvan tarve yhä sama vai jotenkin muuttunut?
- Ovatko tietotarpeet yhä samat?
- Onko tullut uusia tietolähteitä, joiden avulla tilannekuvaa voisi parantaa/laajentaa?
- Tulisiko tilannekuvan muodostamisen prosessia kehittää jotenkin?
- Ovatko tavoitteet ja toimenpiteet johtaneet konkreettiseen toimintaan? Teemmekö oikeita asioita?

Lisätietoja:

Hanna Menna

hanna.menna@hyvil.fi

050 448 5140

Liisa Jurmu

liisa.jurmu@kuntaliitto.fi

050 479 6835

Sami Niemi

sami.niemi@kuntaliitto.fi

050 589 9187

Marjo Orava

Marjo.orava@hyvil.fi

050 347 3019

Terhi Virtanen

Terhi.virtanen@hyvil.fi

043 8267361

HYVIL

www.kuntaliitto.fi

LIITTEET

Tiedon hallinta

= Tiedon keräämistä ja
laadun varmistamista

Tiedolla johtaminen

= Tiedon käyttämistä,
jalostamista ja hyödyntämistä

Kohti yhteisiä intressejä: Oleellinen tietosisältö eri toimijoiden näkökulmista?

Asiakkaat / asukkaat

- Asiakkaiden odotukset ja tarpeet
- Palvelutarpeen arvioinnin prosessi ja kriteerit
- Asiakaspalautteen kanavat ja keruun mahdollisuudet
- Palvelupolun sujuvuus
- Millä tavoin palaute ohjaa palveluiden kehittämistä
- Työllistymisen ja koulutuksen mahdollisuudet
- Vaikuttamisen mahdollisuudet

Poliittiset päättäjät

- Selkeät ja ymmärrettävät yhteistyön tavoitteet
- Selkeät ja ymmärrettävät päätöksenteon ja toimivallan jaon periaatteet
- Selkeät ja perustellut palveluverkkoa koskevan päätöksenteon periaatteet
- Selkeät päätösten vaikutusten arvioinnin periaatteet
- Tilannekuva
- Vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen foorumit

Hyvinvointialueen viranhaltijat

- Strategisen yhteistyön päämäärät ja tavoitteet
- Selkeät vastuut ja toimivallan rajat
- Riski-, toiminta- ympäristö- ja ennakointitieto
- Yhteistyön esteet, mahdollistajat ja epävarmuustekijät
- Tietolähteet
- Tilannekuva
- Tietotarpeiden yhteensovittamisen menettelyt
- Arviointi- ja seurantamenettelyt
- Riittävät resurssit

Kunnan viranhaltijat

- Strategisen yhteistyön päämäärät ja tavoitteet
- Selkeät vastuut ja toimivallan rajat
- Riski-, toiminta- ympäristö- ja ennakointitieto
- Yhteistyön esteet, mahdollistajat ja epävarmuustekijät
- Tietolähteet
- Tilannekuva
- Tietotarpeiden yhteensovittamisen menettelyt
- Arviointi- ja seurantamenettelyt
- Riittävät resurssit

Yhteistyön johtamisen näkökulmia esim.

Näkökulma	Oleellinen tietosisältö voi valikoitua eri näkökulmista esim.
Talouden näkökulma	• Palveluiden tuottamisen kustannukset • Yhteistyön avulla tuotettu kustannussäästö • Taloudellinen tai toiminnallinen hyöty / vaikutukset
Johtamisen ja ohjauksen näkökulma	• Yhteistyön johtamisen kehittämisen näkökulma • Toimijoiden vuorovaikutus ja tietovirrat palveluketjujen välillä • Toimijuudet, yhteistyön vastuut ja velvoitteet • Jaettujen toimintojen tai asiakkuuksien johtaminen
Palveluiden järjestämisen näkökulma	• Lakisääteiset tehtävät (toimijoittain, jaetut velvoitteet) • Sopimusperusteiset palvelut • Palveluiden käyttö (määrä ja käyttäjäkokemus) • Palveluverkon kehittämisen näkökulma
Asiakasnäkökulma	• Palvelutarpeet, muutos- tai kehitystarpeet • Asiakassegmentit ja niistä nousevat tarpeet • Palvelupolut ja -ketjut sekä niiden sujuvuus
Tietojärjestelmä-näkökulma	• Tiedonhallintatarpeet • Tietojärjestelmätarpeet • Tietojärjestelmien integraatiotarpeet

Tiedon ajallinen ulottuvuus

Historiatieto

Pohjana toimintaympäristö-analyysille. Aiemmat päätökset ja toteumat vaikuttavat nykytilaan. Myös ulkopuoliset tekijät vaikuttavat siihen, miten alueen tai kunnan nykytila on syntyntyt.

Nykytilatieto

Pohjautuu vahvasti historiatietoon, mutta täydentyä taloudellisilla ja toiminnallisilla reunaehdoilla, tuottaa lisätietoa esimerkiksi uusien ilmiöiden tunnistamiseen ja hallintaan ja ohjaa tulevia valintoja.

Ennakointitieto

Suuntaa nykyistä toimintaa vastaamaan skenaarioiden ja vision mukaisiin tulevaisuuden näkymiin. Päätöksillä muokataan tulevaa toimintaympäristöä.